

Brněnský Ústav religionistiky hostil religionisty z celého světa (EASR, 7. – 11. září 2008)

Kristýna Kuboňová, FF MU, Ústav religionistiky

Oficiální zpráva

Ve dnech 7. až 11. září 2008 se Brno stalo svědkem v pořadí již osmé konference Evropské společnosti pro studium náboženství (EASR), jíž se aktivně zúčastnili členové univerzitních religionistických pracovišť z více než třiceti zemí světa. Konference, jejímž tématem byla tentokrát *Doba úpadku a doba naděje: Vědecké, kulturní a politické zapojení religionistiky*, proběhla za podpory ministra školství České republiky Ondřeje Lišky, rektora Masarykovy univerzity Petra Fialy a brněnského primátora Romana Onderky, přičemž podstatnou měrou se na její organizaci podíleli zvláště vyučující a studenti Ústavu religionistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Účastníci konference se do Brna začali sjíždět během sobotního dopoledne, neboť na odpoledne již bylo naplánováno první zasedání výkonného výboru Mezinárodní společnosti pro studium náboženství (IAHR). Oficiálně však byla konference zahájena až v neděli 7. září v 19 hodin v aule Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Během slavnostního večera byli přišedší religionisté postupně přivítáni jménem výše zmíněných patronů konference, a hlavního slova se poté ujal profesor Peter Antes. Cílem jeho přednášky bylo především zamyšlení nad tím, co může religionistika jako taková nabídnout jiným vědním oborům a zda se nachází skutečně ve stadiu „naděje“, či zda jsou její snahy spíše krokem zpět. David Václavík pak znavené posluchače povzbudil pozváním na skleničku moravského vína, jež bylo spolu s dalšími, nejen tekutými, dobrotami již nachystáno ve vstupní hale PrF.

Program dalších tří dní byl beze zbytku vyplněn přednáškami, které byly sestaveny do několika tematických bloků dotýkajících se problémů souvisejících s teorií a metodologií akademického studia náboženství a zabývajících se vědeckou reflexí náboženských zkušeností a posvátných náboženských textů. Konference byla záramována plenárními přednáškami Martina Baumanna, Donalda Wiebeho a Harveyho Whitehouse, během nichž se nejednou strhla vášnivá vědecká diskuse, jíž přerušila až výzva moderátora či moderátorky upozorňující/ho na fakt, že čas vyhrazený pro přednášku se již nemilosrdně chýlí ke svému konci, čímž k nelibosti zaníceně debatujících vědců jejich výměnu názorů ukončil/a.

K příjemným okamžikům konference patřily především tzv. *coffee breaks*, umožňující nejen vypít si kávu nebo čaj a k tomu zakousnout i nějaký ten koláček, ale také protáhnout si dlouhým sezením ztuhlé svaly a pokračovat v případné diskusi, jež se během jednotlivých přednáškových bloků rozvinula. Zároveň mohl člověk nerušeně sledovat, jak etnický, kulturní a národnostně rozmanitá je

světová religionistická obec a jak tyto rozdíly nehrají na akademické půdě téměř žádnou roli. Právě naopak. Nejednou jsem proto byla svědkem nadšené výměny vizitek či společného fotografování lidí, kteří se sice právě poznali, ale zjistili, že se zaměřují na studium podobných, či dokonce stejných náboženských fenoménů, a tak nechtěli zůstat pouze u vzpomínek na náhodná setkání, ale rozhodli se navázat nové kontakty.

Brněnská konference tak byla nejen přehlídkou současných (a možná i budoucích) světových religionistických kapacit, jež sem přijely prezentovat své vědecké závěry, pozdravit „staré známé“ kolegy a přispět svou „troškou do mlýna“ rozvířením některé z diskusí, ale zároveň byla i místem vzniku nových přátelství, myšlenek a námětů, které snad budou časem vést k dalšímu rozvoji religionistiky jako vědy stále bojující o své místo na „akademickém slunci“.

Pohled ze zákulisí

Jak jsem již v úvodu svého článku zmínila, konference by se nemohla uskutečnit, kdyby se na její organizaci nepodíleli pracovníci a rovněž studenti Ústavu religionistiky FF MU. I já jsem tak, jako jedna ze studentských dobrovolníků a dobrovolnic, měla možnost nahlédnout do zákulisí organizace události tolik významné pro náš ústav.

K neskrývané radosti vedení ústavu se na informační schůzku dostavilo hojné množství studentů ochotných podat organizátorům svou pomocnou ruku. Pokud někdo ze studentů na začátku schůzky váhal, zda se rozhodl správně, na jejím konci si tím již mohl být jist, neboť nejenže Václavík nešetřil předčasnými díky za naši ochotu pomoci, ale prozradil nám i své telefonní číslo v naději, že poslouží pouze v případě nějakého nečekaně nevyřešitelného problému a že jej posléze nikdo nezneužije k jiným účelům.

Jak se záhy ukázalo, upozornění na to, že mnozí účastníci konference budou (jak to u většiny zapálených vědců bývá) zmatení a dezorientovaní, se ukázalo jako opodstatněné. Naštěstí jsme jako „správní organizátoři“ byli vybaveni jmenovkami s logem konference, a tak nás bylo snadné rozpoznat a požádat o radu. Každý z nás měl navíc u sebe vždy připravený mobil a seznam telefonních čísel, která by se nám mohla v případě potřeby hodit. Takže se zdálo, že nás už nic nemůže překvapit.

Úloha organizátora však nebyla spojena pouze s příjemnými pocity vyplývajícími z postavení vyvolávajícího dojem důležitosti a vševědouce. Někteří z nás se dobrovolně přihlásili jako technická podpora, aniž si však uvědomili, jaké nevýhody mohou být s touto funkcí spojeny. Naším úkolem bylo dohlížet po celou dobu konference na jednu z místností, v níž se přednášky konaly, a zajistit, aby počítačová technika umožňující realizovat přednášejícím jejich prezentace fungovala a aby měli přednášející přístup do učebny již 15 minut před začátkem každého přednáškového bloku.

Zastávali jsme tak de facto roli „klíčníka“ (jak vtipně poznamenal Helmut Maasen, byli jsme takovými sv. Petry či sv. Petrami), jenž musel po skončení každého bloku učebnu zamknout a za pár minut ji zase odemknout. Ve skutečnosti to tedy znamenalo vzdát se možnosti si během přestávky v klidu vypít čaj a sníst koláček, neboť sotva člověk zavřel dveře za posledními opozdílci, kteří se nechtěli jen tak smířit se skončením přednáškového bloku a dále pokračovali v debatě,

a dorazil na místo, kde se čaj a káva podávaly, už aby se zase vydal na zpáteční cestu, aby otevřel učebnu dalším nedočkavým přednášejícím.

Navíc byla tato funkce obtížena i břemenem svázanosti s jednou místností a tedy i s konkrétními přednáškami, takže se člověk nemohl naprosto svobodně rozhodnout, jakého přednáškového bloku se zúčastní, a pokud se nenašel žádný ochotný náhradník, unikly mu tak přednášky, které jej opravdu zajímaly. S odstupem času si však troufám říci, že tato daň nás organizátorů byla mnohonásobně vykoupena jednak příjemným pocitem z toho, že jsme se vůbec mohli na organizaci takovéto významné religionistické konference podílet, a jednak množstvím následných srdečných poděkování ze strany vedení Ústavu religionistiky v čele Václavíkem, který své díky studentům ústavu za pomoc s organizací konference završil pozváním na bečku piva.